

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

Школска 2019/2020. година

Општинско такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада
III разред

Шифра: _____

1. Пажљиво прочитај следећи одломак, а затим одреди о ком књижевнику је реч. Његово име напиши на линији испод текста.

Овај велики српски песник, приповедач и драмски писац стварао је у епохи романтизма. Рођен је у Српској Црњи у Банату. Сликарство је учио у Темишвару, Пешти, Бечу и Минхену. Написао је следећа дела: *Сеоба Србаља* (1863), *Јелисавета, кнегиња црногорска* (1868). Из његове збирке поезије објављене 1873. године познате су ти следеће песме. „На липару”, „Орао”, „Поноћ”.

_____ (име и презиме књижевника)

2. Испред имена аутора упиши број којим је обележено његово дело.

	Лаза Лазаревић	1. „Поварета”
	Симо Матавуљ	2. <i>Новела од Станца</i>
	Сима Пандуровић	3. „Први пут с оцем на јутрење”
	Радоје Домановић	4. „Родна грудa”
	Марин Држић	5. „Данга”

3. У низу наведених карактеристика подвучи **три** које се односе на књижевноисторијски појам МОДЕРНЕ.

објективност инспирисаност реалним догађајима наглашена осећајност
оптимизам индивидуализам вера у друштво окретање ирационалном

4. На линији напиши основне податке о СИМБОЛИЗМУ.

Симболизам се као правац јавио у _____ (држава) у _____ (век). Програм симболизма (манифест) објавио је _____ (име и презиме аутора).

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

5.	<p>Линијама повежи локалитет и књижевно дело у ком се појављује. Један локалитет је вишак.</p> <p style="text-align: center;"> МОРЕ „Светковина”, Сима Пандуровић БОЛНИЦА „У ноћи”, Борисав Станковић ТАМНИЦА „Офелија”, Артур Рембо РЕКА „Албатрос”, Шарл Бодлер ЊИВА </p>	
6.	<p>Прочитај наведену дефиницију, па заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Када приповедач настоји да представи догађаје у којима није учествовао, и при томе тежи да их објективно прикаже – такав облик приповедања назива се:</p> <p>а) монолог; б) приповедање у 1. лицу; в) доживљени говор; г) приповедање у 3. лицу; д) унутрашњи монолог.</p>	
7.	<p>Заокружи слово испред низа стилских фигура који препознајеш у наведеним стиховима песме „Претпразничко вече”.</p> <p style="text-align: center;"> „Тако на врата суморног ми срца Сјећање једно удара и чека Кô друг и сабрат, као душа нека Што са мном плаче и у болу грца.” </p> <p>а) метонимија, епитет, елипса, персонификација; б) парадокс, апострофа, оноματοпеја, синегдоха; в) епитет, персонификација, поређење, метафора.</p>	
8.	<p>А) На основу датог одломка препознај о којој књижевној јунакињи је реч и њено име напиши на линије.</p> <p>Коју? Ех, _____, зар једна је песма жална? Знаш ли шта је карасевдах? И тој тежак, голем карасевдах! Туј болест ја болујем (<i>Показује на себе.</i>) Еве остаре, а још се не најиве, још не напоја’ и не нацелива’... Још ми за лепотињу и убавињу срце гине и вене! Аха! Пој, _____, како к’д се од Каракуле на Билачу, Прешево и Скопље удари.</p> <p>Б) Који јунак изговара наведене речи? _____ (име јунака)</p>	

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

9.	У наведеном низу песама подвуци две у којима се појављује мотив треперења, шумора, дрхтаја у природи. СУНЦОКРЕТИ НИРВАНА ЈАБЛАНОВИ МЕСЕЧИНА ЛАБУД	
10.	Подвуци четири појма која се односе на дело „Везе” Шарла Бодлера. ЦВЕЋЕ ЗЛА СПЛИН ПАРИЗА СОНЕТ ЕЛЕГИЈА КЛАСИЦИЗАМ СИНЕСТЕЗИЈА ПРИРОДА ВАСИОНА РОМАНТИЗАМ	
11.	Заокружи слово испред два става која је Јован Скерлић изразио поводом драме <i>Коштана</i> Борисава Станковића. а) „Цела <i>Коштана</i> је тужна повест згажених срдаца и промашених живота”. б) „Цела <i>Коштана</i> је тужна повест остарелих мушкараца и изгубљене младости”. в) „Они много певају, али то су старинске песме”. г) „Они много певају, али то су лабудске песме”.	
12.	На линији поред аутора и наслова његове песме напиши назив песничке врсте којој наведена песма припада према својој основној теми: а) Владислав Петковић Дис, „Тамница” _____ б) Лаза Костић, „Међ јавом и мед сном” _____ в) Милан Ракић, „Наслеђе” _____ г) Јован Дучић, „Сунцокрети” _____	
13.	Заокружи слово испред оних карактеристика које се односе на драму <i>Ујка Вања</i> Антона Павловича Чехова. а) трагедија, наглашено осећање кривице код јунака, одсуство хора; б) импресионистичка драма, пасивни јунаци, сведени дијалози; в) мелодрама, импулсивни јунаци, нагли преокрети у радњи.	
14.	Подвуци онај стих песме „Долап” Милана Ракића у којем препознајеш АСИНДЕТ. „Ја знам један долап. Црн, гломазан, труо, стоји као спомен из прастарих дана. Његову сам шкрипу као дете чуо. Стара груба справа давно ми је знана.”	

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

15.	<p>У Предговору своје <i>Антологије новије српске лирике</i> Богдан Поповић је забележио како само антологије садрже добро песништво. Зашто? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>а) Зато што дају „најсавршеније примерке” песама. б) Зато што све песме имају „исту вредност”. в) Зато што нису присутни „млади без гласа” песници.</p>	
16.	<p>Прочитај одломак из приповетке „У ноћи” Борисава Станковића, а затим подвуци елементе монолога.</p> <p>А њој тада дође – сачувај боже, као нека напаст! – да и она, као што се у причама казује, полети, седне до њега на коња, обгрли га, и да обоје, загрљени, на месечини, преко поља и гора побегну далеко, далеко!...</p> <p>– На месечини, загрљени, далеко, далеко!... – несвесно отпоче Цвета да шапуће гласно, њихајући се напред и стискајући прса. – На месечини... Јаох! – крикну она сва престашена и одступи корак уплашено, кад спази себе и околину осветљену од месеца, који беше за то време давно изишао и све обасјао.</p>	
17.	<p>На линијама напиши називе термина на које се дефиниције односе.</p> <p>_____ је проширена метафора. То је стилска фигура којом се речи употребљавају у пренесеном значењу и проширује се на говорну целину.</p> <p>_____ одступа од традиционалне ритмичко-метричке организације и распореда у оквиру строфа. Најчешће је без риме.</p>	
18.	<p>Наведени су стихови из песме „Залазак сунца” Јована Дучића. Прочитај их, а затим одговори на захтев.</p> <p>„Још бакрено небо распаљено сија, Сва река крвава од вечерњег жара.”</p> <p>Како се прецизно назива врста стиха присутна у цитираним стиховима? (Приликом решавања у обзир узми и позицију цезуре.)</p> <p>_____</p> <p>(назив врсте стиха)</p>	

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

19.	<p>Прочитај одломак из драме <i>Ујка Вања</i> Антона Павловича Чехова, а потом одговори на питања.</p> <p>Јелена Андрејевна (<i>сама</i>): Нема ничега горег него знати туђу тајну а немати моћи да помогнеш. (<i>Замисливши се.</i>) Он није у њу заљубљен – то је јасно, али зашто се не би оженио њоме? Она није лепа, али за сеоског лекара, у његовим годинама, она би била дивна жена. Паметна, тако добра, чиста!... Не, то није оно, није... (<i>Пауза.</i>) Ја разумем ту јадну девојку. Усред очајне досаде, кад уместо људи свуда унаоколо промичу некакве сиве пеге, чују се само гадости, где ни за шта друго не знају сем да пију, спавају, понекад дође он који није налик на друге, леп, прекрасан, занимљив, као кад се у тами појави сјајни месец... Подлећи чари таквог човека, заборавити се... Чини ми се да сам се и сама мало занела... Јест, мени је досадно кад он није овде, ево, смешим се кад мислим о њему...</p> <p>а) Како се зове јунакиња за чију тајну зна Јелена Андрејевна? _____</p> <p>б) Ко је све подлегао „чари таквога човека“? _____</p> <p>в) Колико има дидаскалија у наведеном одломку? _____</p>	
20.	<p>На линији напиши име и презиме аутора критике романа <i>Љубомир у Јелисијуму</i>.</p> <p>_____</p> <p>(име и презиме аутора)</p>	

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____

**ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ**

	РЕШЕЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД	Напомена:
1.	ЂУРА ЈАКШИЋ	Тачан одговор – 1 бод.
2.	3. Лаза Лазаревић 1. Симо Матавуљ 4. Сима Пандуровић 5. Радоје Домановић 2. Марин Држић	Четири и пет тачних одговора – 1 бод.
3.	наглашена осећајност индивидуализам окретање ирационалном	Све тачно – 1 бод Уколико је ученик подвукао одговор који није тачан – одговор се не признаје.
4.	1. Француској 2. Друга половина 19. века (признати и уколико ученик напише само 19. век) 3. Жан Мореас	Два и три тачна одговора – 1 бод.
5.	МОРЕ „Албатрос”, Шарл Бодлер БОЛНИЦА „Светковина”, Сима Пандуровић ЊИВА „У ноћи”, Борисав Станковић РЕКА „Офелија”, Артур Рембо	Три или четири тачна одговора – 1 бод.
6.	г) приповедање у 3. лицу	Тачан одговор – 1 бод.
7.	в) епитет, персонификација, поређење, метафора	Тачан одговор – 1 бод.
8.	А) Коштан(а); Коштан(а) Б) МИТКА (признаје се и МИТКЕ)	Два тачна одговора – 1 бод.
9.	<u>СУНЦОКРЕТИ, ЈАБЛАНОВИ</u>	Два тачна одговора – 1 бод.
10.	<u>ЦВЕЋЕ ЗЛА</u> <u>СОНЕТ</u> <u>СИНЕСТЕЗИЈА</u> <u>ПРИРОДА</u>	Три или четири тачна – 1 бод Уколико је ученик подвукао одговор који није тачан – одговор се не признаје.
11.	а) „Цела Коштана је тужна повест згажених срдаца и промашених живота”. г) „Они много певају, али то су лабудске песме”.	Два тачна одговора – 1 бод.

ДРУШТВО ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК
И КЊИЖЕВНОСТ СРБИЈЕ

12.	а) рефлексивна (мисаона) песма б) рефлексивна (мисаона) песма в) родољубива (патриотска) песма г) дескриптивна (описна) / рефлексивна (мисаона) песма	Три и четири тачна одговора – 1 бод.
13.	б) импресионистичка драма, пасивни јунаци, сведени дијалози	Тачан одговор – 1 бод.
14.	<u>Црн, гломазан, труо</u>	Тачан одговор – 1 бод.
15.	а) Зато што дају „најсавршеније примерке”.	Тачан одговор – 1 бод.
16.	<u>На месечини, загрљени, далеко, далеко!...</u> <u>На месечини... Јаох!</u>	Све тачно подвучено – 1 бод.
17.	АЛЕГОРИЈА; СЛОБОДНИ СТИХ	Два тачна одговора – 1 бод.
18.	АЛЕКСАНДРИНАЦ	Тачан одговор – 1 бод.
19.	А) СОЊА Б) СОЊА И ЈЕЛЕНА В) ТРИ	Три тачна одговора – 1 бод.
20.	Вук Стефановић Караџић	Тачан одговор – 1 бод.